

Opbrengsten

Ideeënavond

Leven in de Liemers

Uw idee

telt!

De gemeenten Duiven, Westervoort, Rijnwaarden en Zevenaar gaan samenwerken in een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact. Voor de periode 2017-2020 wordt een activiteitenprogramma uitgevoerd door en voor inwoners van de Liemers. Hierbij staan de thema's Cultuureducatie, Cultuurtoerisme en Cultuurparticipatie centraal. Door subsidie van de Liemerse gemeenten en de provincie Gelderland is er een flink budget beschikbaar om activiteiten te organiseren. Op 28 juni 2017 organiseerden de gemeenten een ideeënavond in de Ogtent in Duiven om te horen wat inwoners belangrijk vinden.

Samenvatting

De aanwezigen van de avond onderschrijven het belang van samenwerken en het formuleren van een gezamenlijke strategie op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed voor de Liemers. Men zou vaker dergelijke netwerkbijeenkomsten als de Ideeënavond willen bijwonen, om kennis en ervaring te delen en makkelijker te kunnen samenwerken. Men wil graag dat er één organisatie verantwoordelijk wordt gemaakt voor het verbinden van organisaties die zich bezig houden met culturele en cultuurhistorische activiteiten, het formuleren van een gezamenlijke culturele agenda die zichtbaar wordt gemaakt voor inwoners en bezoekers van het gebied en het uitvoeren van gezamenlijke promotie.

De Liemers verdient het om trots op te zijn! Er is sprake van een eigenheid in identiteit, taal, cultuur, landschap en historie etc. waar men duidelijker mee naar buiten zou moeten treden. Men wil vanuit de cultuursector graag aan de slag met jongeren, onderwijs en het sociale domein maar het lukt nog niet altijd goed om deze sectoren te bereiken. Er is behoefte aan deskundigheidsbevordering op het gebied van pr & communicatie, vernieuwing, programmeren voor onderwijs en het leggen van verbindingen met onderwijs en het sociale domein.

Er worden verschillende kansen gezien om problemen in het gebied, zoals vergrijzing en wegtrekkende jongeren, met culturele activiteiten voor het onderwijs aan te pakken. Jongeren komen zo op een positieve manier in aanraking met hun woonomgeving en zijn eerder geneigd in het gebied te blijven of na studie terug te keren. Voorbeelden hiervan zijn Leven in Groessen, de Liemers Goed Nieuws krant en de projectweek van het Liemers College. Bij deze voorbeelden gaan jongeren zelf aan de slag met de identiteit van de streek, bijvoorbeeld door verhalen op te halen, met behulp van de Oral History techniek en deze uit te werken met moderne media.

Een ander thema dat regelmatig bij de gesprekken terug komt is het aanpakken van leegstand, zowel in dorpskernen en stadscentra als van leegstaande monumenten of religieuze objecten. Hier wil men graag culturele activiteiten in programmeren, zoals concerten, maar ook activiteiten die vernieuwend

zijn en kleinschalig van opzet. Genoemd worden hierbij klanken in Rijnwaardense monumenten en de pop-up boekwinkel van de Cultuurhistorische vereniging Zevenaar.

Ook veel besproken werden routes; kunstzinnige beeldenroutes (evenement achtig) maar ook oude en verdwenen routes als ruiterspaden, kerkenpaden, dijkenroutes en klompenpaden. Deze routes kunnen verrijkt worden met erfgoed, activiteiten, kunst, verhalen etc en vormen een mooie schakel van cultuur naar toerisme.

In dit verslag leest u alle punten die besproken werden door de 85 aanwezigen tijdens de Ideeënavond op 28 juni in de Ogtent. Eerst leest u wat er volgens de aanwezigen leeft in de Liemers, vervolgens hoe men hierbij cultuur en erfgoed wil inzetten. In twee rondes gingen de tafelgenoten met elkaar in gesprek over kansrijke ideeën, initiatieven en projecten voor de Liemers. Ook hadden de aanwezigen diverse goede aanbevelingen voor het projectteam.

Deze opbrengsten zullen, aangevuld met input van stakeholders uit de Liemers, de komende periode verwerkt worden tot een projectplan waarmee door de gemeentes een aanvraag ingediend kan worden voor het Cultuur- en Erfgoedpact van de Liemers (2017-2020) bij de Provincie Gelderland. U wordt hier verder over geïnformeerd.

Wat leeft er in de Liemers?

- teruglopend ledenaantal verenigingen;
- vergrijzing in besturen;
- te weinig actieve leden in de verenigingen;
- organisaties teveel intern gericht i.p.v. extern en met goede visie op toekomst;
- men is trouw aan het verenigingsleven;
- behoefte aan deskundigheidsbevordering (o.a. 21st century skills);
- moeite met PR;
- weinig budget voor PR;
- bereiken van de inwoners lastig;
- aanbod blijkt onbekend;
- versnippering in cultureel aanbod;
- geen eenduidig imago, te grote bescheidenheid over de eigen streek, terwijl duidelijke eigenheid aanwezig is denkend aan steenfabrieken, water, tuinbouw, schutterijen, carnaval, kermis;
- betrekken van inwoners die buiten de Liemers werken lastig;
- veel gezinnen van buitenaf te weinig betrokken bij lokale cultuur (slaapstad forenzen);
- dialect dreigt te verdwijnen;
- leegstand historische gebouwen;
- moeilijk om jongeren/kinderen te betrekken;
- moeilijk om te verbinden met jongerenorganisaties;
- docenten op scholen moeilijk bereikbaar voor cultureel aanbod;
- te weinig muziek op de basisscholen;
- krimp, dreigende sluiting (basis)scholen;
- jongeren trekken weg;
- individualisering en eenzaamheid/uitsluiting;
- bereikbaarheid van cultureel aanbod (vervoer);
- aanleg A15 en gevolgen voor landschap/cultuurhistorie
- Liemers een doorgangsgebied via A12, men komt er langs maar niet aan

- te weinig speelplekken (podia)

Wat kan cultuur en erfgoed doen?

- Welkomstbrochure Liemers maken;
- Een gezamenlijke Liemerse culturele agenda maken;
- Tradities en historie op scholen bekendmaken, ouders zo ook betrekken;
- Geschikt maken van het culturele aanbod voor digibord in de scholen;
- Op scholen samen kijken naar kunst;
- Schoolexcursies breder opzetten;
- Gezamenlijke educatieve projecten opzetten;
- Link leggen met CKV middelbare scholen;
- Jongeren zelf iets laten organiseren;
- Het erfgoed van de Liemers structureel koppelen aan het basisonderwijs, bijv. films en verhalen (Water in de Liemers videoclub Duiven) met een ervaringsdeskundige erbij, die verhalen kan vertellen, eventueel dan vertalen d.m.v. kunstenaars (theater);
- Samenwerken met Jongeren centrum 4All Caleidoz;
- Aanhaken bij stichting Buitenkijk Zevenaar (educatie);
- Gebruik (leegstaand) erfgoed of landschap om muziek/kunst/dans/theater/educatie erfgoed aan te bieden in projecten (Ter West/Hamerden/Vredenburg/bijvoorbeeld ZoDiva); denk ook aan Klanken in Rijnwaardense Monumenten;
- Plein Lentemorgen vaker gebruiken voor programmering;
- Linking pins creëren (netwerk van aan elkaar gelieerde organisaties) waarbij samenwerking en afstemming plaatsvindt;
- Verbinden van professionals en amateurs, in verenigingsleven en bij activiteiten;
- Culturele optredens in zorgcentra;
- Schutterij initiatieven i.s.m. zorg en welzijn opzetten;
- De Liemers is een bijzonder gebied met een eigen identiteit en eigenheid, dit met kunst en erfgoed versterken;
- Verhalenvertellers historie/landschap/educatie inzetten bij evenementen;
- Voorbeeld van Ridders van Gelre volgen: geschiedenis bij de mensen brengen met moderne manier op laagdrempelige manier;
- Verhalen ophalen en laten zien aan de bewoners (Oral History) en verbinden aan plekken;
- Voorbeeldproject genoemd: renovatie natuurgebied De Waay vanuit dorpsvisie Groessen/Loo, samenwerking scouting, e-bikes, klompenpaden, hierbij aanhaken met cultuur en erfgoed Liemers breed;
- Voorbeeldproject Leven in Groessen: project op scholen met tradities, historie, dialect, hierbij aanhaken, kan eventueel Liemers breed worden getrokken;

Opbrengst ronde 1

- Speeddating met alle culturele spelers / elkaar leren kennen, halen en brengen, presentaties, borrel;
- Netwerk maken met Liemers Museum als spil;
- CVZ: pop-up antiquariaat/winkel cultuur naar de mensen brengen;
- Rondje Liemerse kerken, dans/zang/denk aan Buitenkijk;
- Haak aan bij bekende initiatieven, bijv. schutterijen bij de Zwarte Cross, of de kermis;

- Op rustplaatsen in routes activiteiten programmeren;
- Muziekverenigingen laten optreden bij De Lantaarn;
- Muziekstad Zevenaar verbinden met de schutterijen;
- Cultuurkrant maken voor de hele Liemers h-a-h verspreiding;
- Jongeren hun eigen monument laten veroveren (gaming);
- Dijkenroute, cultureel rondje langs havezaten (o.a. Wittenburg);
- Muziek en dialect meer verbinden;
- Meer culturele invulling binnen kerken / religieus erfgoed;
- Kerken aan elkaar verbinden, met culturele optredens;
- Verhalen (dementerende) ouderen met behulp van historisch beeldmateriaal laten vertellen over vroeger;

Opbrengst ronde 2

- Een Liemerspad ontwikkelen: route (wandel/fiets/auto) met jaarlijks ander thema langs bijzondere plekken met erfgoed, verhalen vertellen, kunst, intergenerationeel, zorg/welzijn, educatie, toerisme, bedrijven (moderne techniek / ambachten / streekproducten), waarbij iedereen wint. Deze route promoten via internet, krant, app, QR code etc.;
- De Liemers als merk neerzetten;
- De Goed (Nieuws) krant van DLHG;
- Grote activiteit gezamenlijk opzetten, zoals een Landjuweel of een Liemerse taptoe (voorbeeld Duiven) en dat uitbreiden naar de hele Liemers;
- Aanhaken bij 3 Oever festival;
- Aanhaken bij Liemers Verbeeld;
- Projectweek Liemers College verbindt middelbare scholen met de eigen cultuur, mogelijk uitrollen naar de hele Liemers;
- Aanhaken bij Midzomernacht Festival De Liemers (door Rotary Duiven);
- Aanhaken bij Open Monumenten dag en/of Museumweek;
- Cult4Kids muziek en scholen, goed voorbeeld;
- Een leven lang musiceren van Musiater, goed voorbeeld;
- Route maken langs Verdronken Dorpen, verdwenen routestructuren, verbinden met bijvoorbeeld streekproducten;
- Musicals groepen 8 uitvoeren in zorgcentra (Liemerije);
- Elke week een persoonlijk en/of historisch verhaal in de weekkranten, incl. tip van een inwoner voor een activiteit;
- Vergeten of vervallen paden (klompen/ruiter) nieuw leven inblazen. Voorbeeld dorpsraad Groessen/Ooij/Liemers Museum en denk ook aan Liemers++;
- Beeldenroute markthal Zevenaar, idee van particulier met installaties en beelden door Zevenaar, eenmalig evenement;

Aanbevelingen van aanwezigen:

- Maak één organisatie verantwoordelijk die activiteiten bundelt en communiceert aan allen, bijv. Liemers Museum. Die kleinere organisaties laat samenwerken en inkomsten genereert voor allen;
- Maak een inventarisatie van alles wat er loopt aan culturele projecten, initiatieven en activiteiten;

- Structureel delen van kennis en ervaringen;
- Gemeenten gezamenlijk culturele missie voor Liemers opstellen (= het pact);
- Laat het organisch groeien, schuw het experiment niet;
- Maak het cultureel aanbod eigentijds (hapklare brokken, beknopt, vlogs);
- Verzorg scholing en samenwerken in fondsenwerving / crowdfunding;
- Verzorg scholing in het verbinden van cultuur en zorg/welzijn binnen projecten;
- Vraag bedrijven vanuit MVO gedachte (Liemerse uitdaging) om mankracht en/of materieel in te zetten ten behoeve van verenigingen of gezamenlijke projecten, bijvoorbeeld een accountant die helpt bij de boekhouding / penningmeester van diverse verenigingen;
- Haak aan bij events van ondernemersverenigingen als het B2B Liemers events / MKB Lindus;
- Haak aan bij WMO gemeenten;
- Zorg dat projecten na verloop van tijd zichzelf kunnen bedruipen, verduurzamen;
- Werk samen met of koppelen aan bestaande evenementen en breid deze uit;
- Denk groot en houdt het intiem;
- Betrek het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers bij projecten;
- Maak keuzes, bijv. per jaar een specifiek thema;
- Zet een gezamenlijke culturele programmering op (= het pact);
- Creëer een laagdrempelig aanbod (voor breed publiek);
- Kies uit bestaande projecten/initiatieven er 10-15 uit als best practices, kies deze op basis van het publieksbereik;
- Stel niet te veel voorwaarden als overheid, maar geef vertrouwen aan de uitvoerende partijen;
- Besteed extra aandacht aan het feit dat Liemers grensgebied met Duitsland is, biedt cultureel aanbod incl. de verhalen Duitstalig aan, de bereikbaarheid van de Liemers daarbij benadrukken: 1 uur Randstad en 1 uur Ruhrgebied;